

# Cerkno na poti k trajnosti

## *Analiza razvojnih možnosti s poudarkom na zelenem in termalnem turizmu*

### IZVLEČEK

V prispevku so predstavljene možnosti trajnostnega razvoja v občini Cerkno s poudarkom na zelenem in termalnem turizmu. Občina je bogata z naravnimi in kulturnimi znamenitostmi ter kulinaricnimi posebnostmi, hkrati pa je umeščena v prostor, ki ga obkroža razmeroma neokrnjena narava. Prispevek se osredotoča na trajnostne potenciale termalnega turizma in ekoloških kmetij s turistično dejavnostjo. Pomanjkanje povezovanja in enotnega nastopa pri promociji sta dva od glavnih razvojnih problemov.

Ključne besede: geografija turizma, trajnostni razvoj, zeleni turizem, termalni turizem, občina Cerkno.

### ABSTRACT

Cerkno on its Way to Sustainability

Analysis of Development Opportunities with Emphasis on Green and Thermal Tourism

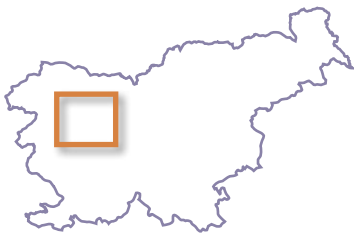
The article examines options of sustainable development in the Municipality of Cerkno with the emphasis on green and thermal tourism. Municipality itself is rich in natural, cultural and culinary attractions and positioned in relatively well-preserved area of nature. Article is specially focused on sustainable potentials of thermal tourism and organic tourist farms. Lack of cooperation and finding a common approach to promotion are some of the many development problems.

Key words: tourism geography, sustainable development, green tourism, thermal tourism, municipality of Cerkno.

**C**erkno je občina v predalpskem delu zahodne Slovenije. Razprostira se na stičišču alpskih in obsreduzemskih pokrajin. Med občinskimi gospodarskimi in socialnimi razvojnimi usmeritvami je v zadnjih letih v ospredju paradigma trajnostnega razvoja, ki z namenom trajnostnega izkoriščanja naravnega okolja smiselno povezuje glavne deležnike z gospodarstva in socialnega področja. V občini Cerknno je precej gozdnih zemljišč, ki bi jih bilo mogoče celoviteje izkoristiti. V Hotelu Cerknno, ki je osrednji turistični objekt v občini, so z decembrom leta 2016 bazen preuredili v manjši termalni kompleks, kjer se še nakazujejo nove razvojne priložnosti. V zadnjem obdobju je mogoče opaziti pozitivne spremembe na področju promocije celoletnega turizma, saj se lokalni turistični ponudniki s prevladujočega zimskega postopoma preusmerjajo na celoletni turizem s poudarkom na zelenem turizmu. Eden od dejavnikov je tudi podnebni, saj zadnjih nekaj zim ni bilo toliko padavin, sploh pa ne snežnih, kot v prejšnjih desetletjih, kar se kaže v krajšem obdobju s snežno odejo in posledično skromnejšem obisku in prihodu iz smučarske dejavnosti.

#### METODOLOŠKI PRISTOP

Raziskavo smo opravili jeseni leta 2016 in je med drugimi metodami zajemala tudi poglobljene oziroma strukturirane intervjuje, ki so bili opravljeni s pomembnejšimi občinskimi, regijskimi in državnimi deležniki. Sestavljeni so bili trije vprašalniki, prilagojeni sogovornikom na ekoloških kmetijah, v lokalnih institucijah ter na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo. Skupno je bilo izvedenih 12 intervjujev.



Raziskava, na kateri temelji pričujoči prispevek, se je osredotočala na analizo razvojnih možnosti trajnostnega razvoja v občini Cerknno. Poudarek je bil na opredelitvi možnosti trajnostnega razvoja zelenega in termalnega turizma v občini, opredelitvi razvojnih možnosti zelenega turističnega potenciala (to je ekoloških kmetij in drugih kmetij z namestitvijo ter gozdnih zemljišč in možnosti za aktivnosti v naravi) v občini ter ugotavljanju, kako zeleni turizem povezati s trajnostnim razvojem in kako ga aplicirati v lokalnem okolju občine Cerknno.

#### ZELENI TURIZEM

Pojem zeleni turizem se najpogosteje uporablja kot sopomenka za trajnostni turizem, ki je tržno privlačen in potrošnikom lažje razumljiv. Večkrat je izražen, saj zelene komponente prakticira v omejenem obsegu vsebin. »Pravi« zeleni turizem bi moral pokrivati vse vidike trajnostnega koncepta, upoštevati bi torej moral tako gospodarske in družbeno-kulturne kot okoljske in podnebne vidike (Razpet 2017). Trajnosten turizem je torej turizem, ki upošteva zmogljivosti okolja, njegovih prebivalcev in obiskovalcev ter lokalnega gospodarstva (medmrežje 7).

Avtorica besedila in fotografij:

BRANKA RAZPET, magistrica geografije

Masore 4, 5281 Spodnja Idrija

E-pošta: branka.razpet@gmail.com

COBISS 1.04 strokovni članek

## Pregled izbranih projektov

Turistična ponudba občine Cerčno je dolga leta temeljila na zimskem turizmu, ki ga ogrožajo podnebne spremembe in s tem manjšanje števila dni z zanesljivo snežno odejo. Na problematičnost te dejavnosti na Cerkljanskem z vidika trajnostnega razvoja opozarja predvsem študija Vrtačnik Garbasove (2009), ki je z ocenjevanjem relevantnih podatkov (analiza podnebnih podatkov, podatkov o obratovanju izbranih smučišč, obstoječe infrastrukture na slovenskih smučiščih, izdelava snežnega modela in ugotavljanje zanesljivosti snežne odeje v primeru različnih meja, do katerih je sneg zagotovo prisoten) pripravila ocene o »... *potencialni relativni spremembi trajanja snežne odeje različne debeline v primerjavi s sedanjimi meritvami*« (Vrtačnik Garbas 2009, 56). Zimskošportna središča v Sloveniji so na razmeroma nizkih nadmorskih višinah, k njihovi občutljivosti pa pripomore tudi dokaj razgiban relief. Smučišča na višjih nadmorskih višinah in smučišča, kjer smučarsko podlago urejajo z zasneževanjem s kompaktnim snegom, se bodo takim razmeram lahko prilagodila, vendar to še ne pomeni dolgoročne rešitve. Smučišča na nizkih nadmorskih višinah in tista brez sistema zasneževanja s kompaktnim snegom bodo tako lahko obratovala le v primeru ustreznih vremenskih razmer, kar pomeni, da bodo slabo dobičkonosna, ali pa, kar je še bolj verjetno, sploh ne. Pričakovati je, da bodo v času neugodnih zimskih razmer najmanj izgube utrpela smučišča, ki imajo poleg zadostnih namestitvenih kapacitet razvito dodatno ponudbo, ki ni vezana na vremenske razmere (Vrtačnik Garbas 2009, 56–58).

Uspešnost zimskošportnega turizma je odvisna tudi od drugih zunanjih dejavnikov, na primer vlaganj v turistično infrastrukturo, politično-ekonomskega položaja v državi, življenjskega standarda prebivalstva, trendov v turizmu in podobno. Poenostavljeno analizo meje zanesljive zasneženosti (meja, nad katero je od 1. decembra do 15. aprila v desetih letih vsaj sedem zim z vsaj 100 dni trajajočo snežno odejo, primerno za smučanje) je pripravila Vrtačnik Garbasova. Na izbranih slovenskih smučiščih je analizirala žičniško infrastrukturo in ugotavljala, koliko bi jih imelo zadostno snežno odejo, če bi bila meja zanesljive zasneženosti na 1000 m, 1100 m, 1200 m, 1300 m, 1400 m in 1500 m nadmorske višine.

Ugotovila je, da ima že pri meji 1000 m zanesljivo snežno odejo le 10 (Kanin, Vogel, Krvavec, Rogla, Kope, Golte, Soriška planina, Velika planina, Ribniška koča, Trije kralji, Zelenica) od skupno 33-ih analiziranih slovenskih zimskošportnih središč. 18 med njimi jih nima niti ene žičnice ali smučarske proge, katere spodnja točka bi bila nad nadmorsko višino 1000 m. Mednje spada tudi Smučarski center Cerčno. Možnost smučanja se z dvigom meje zanesljive zasneženosti občutno krči; tako je na primer pri meji 1500 m edina možnost smučanja v Republiki Sloveniji le na Kaninu, saj bi bila snežna odeja v vseh drugih zimskošportnih središčih premalo zanesljiva. Podobno nakazuje tudi analiza dviga temperature za 1° C, ko bi večina slovenskih smučišč na nižjih nadmorskih višinah imela velike težave z zagotavljanjem

dovolj debele in dovolj dolgotrajne snežne odeje, zasneževanje podlage s kompaktnim snegom pa bi v tem primeru postalo nuja tudi na višje ležečih smučiščih. Ob dvigu temperature za 2° C bi bile razmere še bolj kritične, ob dvigu temperature za 3° C pa se lahko tako rekoč poslovimo od turizma, navezanega na zimskošportna središča. Najprimernejši obliki prilagajanja podnebnim spremembam sta zagotovo usmerjanje v celoletni turizem (izobraževalni, kongresni, poslovnostni, termalni, zdravstveni) oziroma povezovanje smučarskega turizma s termalnimi in *wellness* turizmom (Vrtačnik Garbas 2009).

Za trajnostni razvoj občine Cerčno je pomembna tudi študija, ki sta jo opravili Črnič Isteničeva in Mavrijeva (2014). V njej na primeru izbranih vasi v tej občini (Gorenji Novaki, Šebrelje in Zakojca) med drugim ugotavljata, da so poleg gozdarstva in kmetijstva razvojne priložnosti podeželja tudi dopolnilne dejavnosti, na primer turizem na kmetiji. Ta je tudi na nacionalni ravni razvojna priložnost, saj kmetijam pomeni možnost dodatnega zaslužka, kar posledično ugodno vpliva na trajnostni razvoj našega podeželja in države nasploh. Podeželje se lažje razvija, če ima ugodne geografske danosti ter naravne in kulturne znamenitosti. V nasprotnem primeru je podeželski razvoj lahko oviran (še posebej, če ima slabe prometne povezave in slabšo dostopnost) in zahteva pomoč širše lokalne skupnosti, pri čemer ne zadostuje niti gospodarski in socialni kapital lokalnih prebivalcev. Za turistični razvoj regije je potrebno tesno sodelovanje lokalne skupnosti z lokalnim gospo-

darstvom, institucijami, strokovnjaki in obiskovalci ter povezovanje javnega in zasebnega sektorja. Razvoj lokalnega gospodarstva je odvisen tudi od sodelovanja lokalnih prebivalcev pri razvoju turizma, saj je od njihove interpretacije dediščine odvisno vzdušje v turizmu, ki ga občuti tudi obiskovalec (Černič Istenič in Mavri 2014).

### Analiza in interpretacija izbranih statističnih kazalnikov

Turizem v občini Cerčno je v porastu, vendar je izrazito sezonski. Na to kažejo tudi podatki o prihodih in

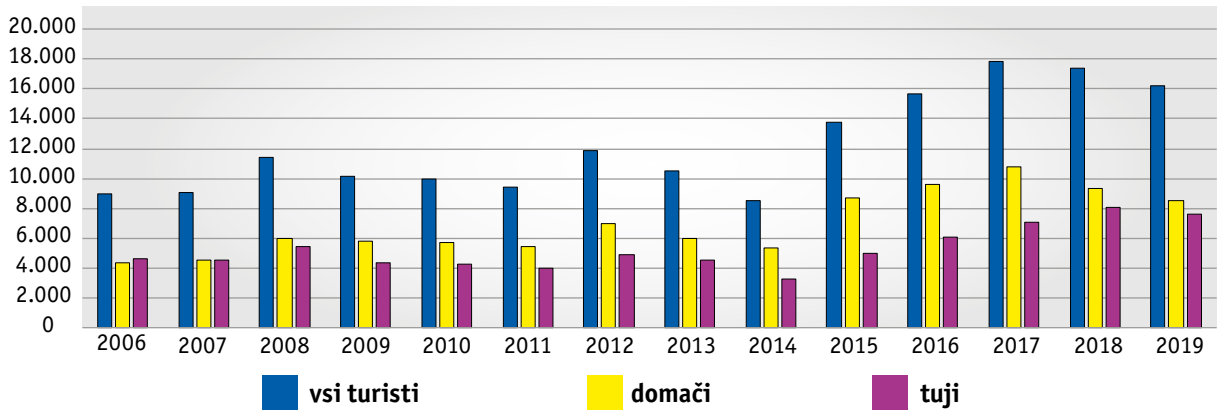
nočitvah turistov v občini (sliki 1 in 2). Med letoma 2006 in 2019 je občino Cerčno največ turistov obiskalo leta 2017, veliko jih je bilo tudi v letih 2018 in 2019. Najmanj obiskovalcev so zabeležili leta 2014. Največ domačih obiskovalcev je občina imela leta 2017, največ tujih pa leta 2018; oboji so bili dobro zastopani tudi v letih 2016 in 2019 (medmrežje 1; medmrežje 2; medmrežje 5).

V obravnavanem obdobju je v občini Cerčno največ turistov prenočilo leta 2018, veliko nočitev pa je bilo tudi v letih 2017 in 2019. Domači obisko-

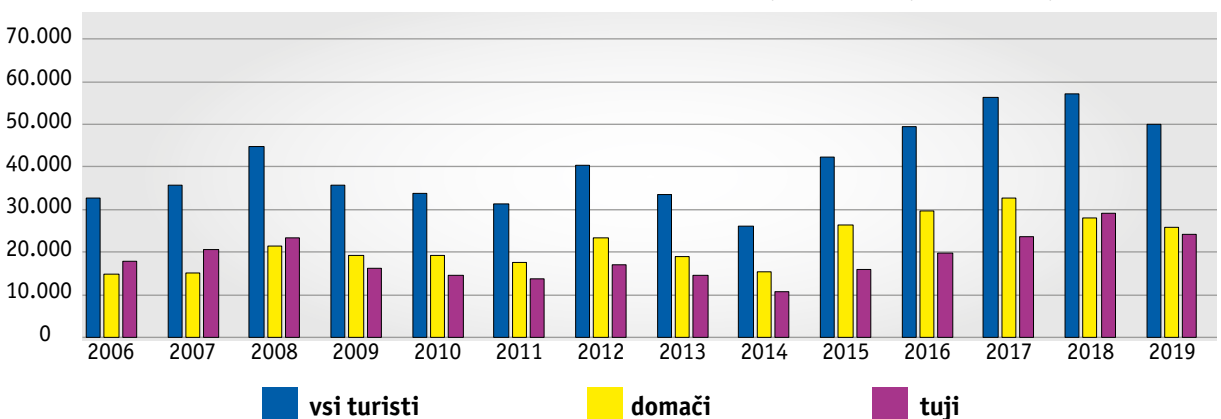
valci so največkrat prenočevali v letih 2017, 2016 in 2018, največ tujih obiskovalcev pa je prenočilo v letih 2018, 2019 in 2017 (medmrežje 1; medmrežje 2; medmrežje 5).

Eden od pomembnih statističnih kazalnikov obiskanosti določenega območja je tudi povprečna doba bivanja. V občini Cerčno je približno 3 dni, najdaljša, skoraj 4 dni, pa je bila leta 2007. Domači obiskovalci so se v občini najdlje zadržali leta 2008 (3,55 dneva), tuji obiskovalci pa leta 2007 (4,59 dneva) (medmrežje 1; medmrežje 2; medmrežje 5).

Slika 1: Prihodi turistov v občino Cerčno v letih 2006–2019 (Viri: medmrežje 1; medmrežje 2; medmrežje 5).



Slika 2: Prenocitve turistov v občini Cerčno v letih 2006–2019 (Viri: medmrežje 1; medmrežje 2; medmrežje 5).



Preglednica 1: Povprečna doba bivanja v občini Cerčno v obdobju 2006–2019 ter primerjava z nacionalnim povprečjem (medmrežje 1, medmrežje 2, medmrežje 5).

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<b>občina Cerčno</b>														
vsi turisti	3,64	3,94	3,92	3,52	3,40	3,33	3,40	3,19	3,05	3,08	3,15	3,16	3,29	3,08
domači	3,45	3,30	3,55	3,33	3,34	3,25	3,33	3,14	2,88	3,03	3,09	3,02	3,02	3,02
tuji	3,83	4,59	4,33	3,79	3,48	3,43	3,49	3,25	3,33	3,17	3,24	3,36	3,60	3,15
<b>Slovenija</b>														
vsi turisti	3,11	3,08	3,02	3,02	2,96	2,92	2,88	2,83	2,72	2,63	2,59	2,54	2,65	2,53
domači	3,73	3,65	3,52	3,51	3,44	3,32	3,27	3,21	3,14	3,05	2,99	2,95	3,00	2,88
tuji	2,78	2,78	2,73	2,71	2,67	2,68	2,68	2,64	2,53	2,44	2,42	2,39	2,53	2,42

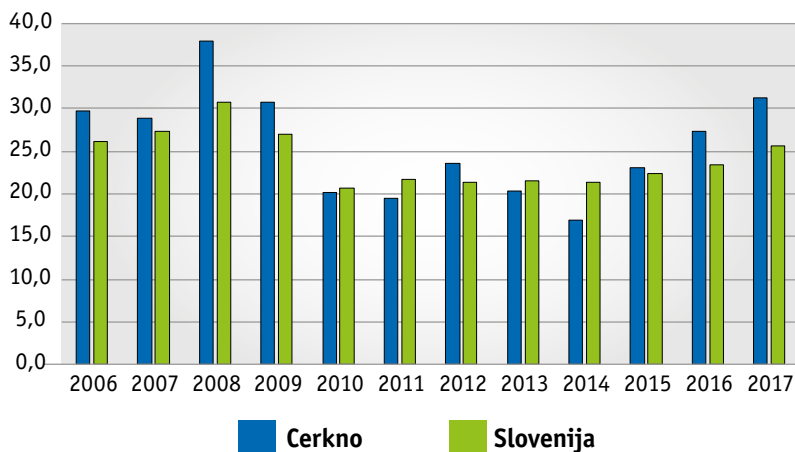
Stopnja zasedenosti turističnih zmogljivosti (slika 3) nam pove, kolikšno zasedenost je določena občina dosegla v obdobju enega leta. Občina Cerčno je imela med letoma 2006 in 2017 najvišjo stopnjo zasedenosti ležišč (skoraj 38 %) leta 2008, najnižjo (16,90 %) pa leta 2014. V letih 2006, 2007, 2008, 2009, 2012, 2015, 2016 in 2017 je bila nad državnim povprečjem, v preostalih letih pa pod njim (medmrežje 1; medmrežje 2; medmrežje 3; medmrežje 4).

### Glavne ugotovitve

Ugotovili smo, da na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju MGRT) pri pripravi zakonov upoštevajo koncept trajnostnega razvoja, lokalne ustanove pa večinoma prepoznavajo njegov okoljski vidik, manj pa gospodarskega in socialnega. Uvodoma omenjene zelene površine v občini Cerčno dobro izkorišča projekt *Gozdni selfness*, ki je dober primer, kako se lahko Cerkljansko postopoma preusmeri v zeleni

turizem. Okoljska trajnost je v največji meri upoštevana tudi na ekoloških kmetijah, socialna trajnost, ki je na takšnih kmetijah nuja, pa predvsem v obliki medgeneracijskega sodelovanja. Stališče državljanov je v državnih ustanovah neposredno upoštevano prek volitev, večnivojskega upravljanja ter načela od spodaj navzgor (*bottom-up*), saj se pri odločanju vključuje lokalno samoupravo, regionalne razvojne agencije in razvojne svete. Na lokalni ravni je mnenje prebivalcev upoštevano prek krajevnih skupnosti in lokalnih akcijskih skupin, ki sodelujejo pri pripravi lokalne razvojne strategije (Razpet 2017).

Slika 3: Stopnja zasedenosti turističnih zmogljivosti v občini Cerčno v letih 2006–2017 in primerjava z nacionalnim povprečjem (Viri: medmrežje 1; medmrežje 2; medmrežje 3; medmrežje 4).



Na MGRT menijo, da na območju Republike Slovenije načela trajnostnega razvoja pomembno prispevajo k izboljšanju bivalnega okolja. MGRT se osredotoča na gospodarski razvoj in s subvencijami spodbuja tudi ekološke inovacije na tehnološkem področju. Tudi v lokalnih ustanovah se zavedajo, da lahko trajnostni razvoj pomembno prispeva k izboljšanju bivalnega okolja v občini Cerčno, trenutno stanje pa se lahko izboljša tudi z izvajanjem

različnih projektov. Zavedajo se tudi, da trajnostni razvoj spodbuja nove oblike gospodarskih dejavnosti, tudi na področju turizma, kar pomeni nova, zelena delovna mesta v občini, nove priložnosti pa dobijo tudi obstoječi ponudniki (Razpet 2017).

Država podpira zelene tehnologije, krožno gospodarstvo in socialno podjetništvo, na depopulacijskih območjih spodbuja tudi start-up podjetja. MGRT tudi v turizmu spodbuja tako imenovane zelene naložbe, na primer prek *eko marjetice*, ki je okoljski znak Evropske Unije za turistične nastanitve in je namenjen vsem ponudnikom tovrstnih namestitev (medmrežje 6). Slovenska turistična organizacija (STO) je Slovenijo preusmerila v

zeleni turizem in zato je Slovenija postala prepoznavna kot prva zelena država na svetu (Razpet 2017). Pomena ekoloških gradenj in trajnostnejših energentov se zavedajo tudi v občini Cerkno. Hotel Cerkno se z bazenom vred ogreva z geotermalno vodo, prek geosonde pa se ogrevata tudi večnamenski objekt Centra šolskih in obšolskih dejavnosti in občinska stavba. Ravno v času raziskave je bil bazenski kompleks v fazi prenove v termalni kompleks, kjer bo geotermalna voda še bolje izkoriščena. Omenjena je bila tudi možnost postavitve več postaj na biomaso, s katerimi naj bi se zmanjšali tudi izpusti žveplovega dioksida (SO<sub>2</sub>) v ozračje, Cerkno pa bi bilo v jutranjem času manjkrat skrito v megli oziroma smogu, h katerima prispe-

vajo tudi manjša kurišča. Zadeve se v tem pogledu premikajo počasi, saj so za temeljito prenovo infrastrukture potrebna precejšnja finančna sredstva in čas. Energetska prenova se obeta tudi celotnemu hotelskemu kompleksu, s čimer vodstvo hotela cilja na energetske (delno) pasiven hotel, ki bi temeljil na izkoriščanju sončne in geotermalne energije (Razpet 2017).

Z namenom hitrejšega razvoja zelene turizma MGRT pripravlja strategije razvoja turizma Slovenije, trajnostna načela pa so upoštevana tudi pri pripravi regionalnih razvojnih programov in opredelitvi prioritet. Ekološke kmetije s turistično dejavnostjo imajo pomembno vlogo tako z vidika poselitve podeželja in izvajanja gospodarske

Sljka 4: Priljubljena točka pohodnikov je Porezen (1630 m, na fotografiji v ozadju).



dejavnosti na demografsko ogroženih območjih kot razvoja trajnostnega turizma. Ker so nosilke okoljsko sprejemljivih dejavnosti, pozitivno vplivajo tudi na biotsko raznovrstnost. Pozitivno vlogo in priložnosti, ki jih imajo ekološke kmetije z nastanitvami v turističnem potencialu občine Cerkno, prepoznava tudi lokalne ustanove.

Po besedah takratnega župana občine Cerkno je bilo v občini več kot 40 ekoloških kmetij, ki so pomemben potencial za preusmeritev v turistično dejavnost, vendar sta bili v času izvajanja raziskave na Cerkljanskem le dve ekološki kmetiji s turistično dejavnostjo. Ekološke kmetije med drugim nudijo pristno domačo hrano v zdravem in čistem okolju, morebitne dodatne dejavnosti, ki jih ponujajo, pa njihovo vlogo v lokalnem turizmu le še povečujejo. Veliko vlogo imajo tudi dopolnilne dejavnosti na kmetijah (peka kruha in peciva, izdelki iz lesa, izdelovanje oblačil iz volne in podob-

no), zato Občina Cerkno spodbuja tudi podjetništvo in kmetijske programe. Spodbuja tudi lokalni tržnici v Idriji in Cerknem, kjer imajo prebivalci in obiskovalci možnost nakupa domačih pridelkov in izdelkov. Veliki oviri ostajata majhnost kmetij in njihovo večinoma starejše prebivalstvo.

Ekološko kmetijstvo je sicer v porastu tudi v Sloveniji, saj se vse pogosteje poudarja pomen domačega sadja in zelenjave, kar čedalje bolj zanima tudi mlade. V tej smeri se je treba tudi izobraziti in ob tem zavedati, da vsak pridelek ali izdelek nista primerna za vsako kmetijo, saj je treba upoštevati naravne omejitve in geografske danosti. Sogovorniki z ekoloških kmetij so bili večinoma mnenja, da imajo ekološke kmetije s turistično dejavnostjo v turizmu občine Cerkno premajhno vlogo. Poleg klasične ponudbe izdelkov (meso, mesni izdelki, domača sadja in zelenjava) se dodatna ponudba od kmetije do kmetije razli-

kuje. Nekatere ponujajo apiterapijo in wellness storitve, druge jahanje konj, pohodništvo, kolesarstvo in podobno (Razpet 2017).

Sogovorniki v raziskavi so bili večinoma seznanjeni s pojmi, kot so zeleni turizem, trajnostni turizem in geoturizem, v državnih in lokalnih ustanovah pa tudi prepoznava njihov pomen in možnosti uveljavitve na območju občine Cerkno. Sogovorniki z ekoloških kmetij so bili bolj seznanjeni s pojmom zeleni turizem in trajnostni turizem, ne pa tudi s pojmom geoturizem. V okviru zelenega turizma svojim gostom priporočajo pohod na Porezen (slika 4) ali Blegoš, ogled pašnih planin in Šebreljske planote, ena od kmetij je pripravila tudi dve pohodniški poti (prvo ob Idriji, drugo proti Ravnam pri Cerknem), v poletnem času nekatere kmetije priporočajo kopanje v Idriji ali Idrijski Beli, med gosti, ki jih privlači ribolov, je priljubljeno muharjenje, mlade pa zanimajo predvsem adrenalinska doživetja (Razpet 2017).

Slika 5: Alpska perla na Črnem vrhu nad Cerknem.



Za aktivnosti, točke in območja, ki še niso vključena v turistično ponudbo, je bilo med sogovorniki precej različnih predlogov. Na Občini Cerkno se zavedajo, da je Cerkljansko pokrajina s pestro geološko sestavo, čistim zrakom, dokaj neokrnjenim naravnim okoljem, prostranimi gozdovi ter čistimi rekami in potoki. Sogovorniki vidijo priložnosti v lokalnem projektu *Gozdni selfness*, ki je že v času raziskave postajal vse bolj priljubljen. Navezan je na naravo in vključuje naravne materiale, vire in lokalne izdelke, obenem pa je oblika wellnessa, ki izhaja

iz posameznikove odločitve o skrbi za dobro počutje in zdravje (medmrežje 8) in se udejanja z vodenimi pohodniškimi in kolesarskimi izleti, ki bi se jih lahko združilo z ogledom številnih naravnih in kulturnih spomenikov (od teh je veliko manjših zaščiteneh kmetij) ter lokalno kulinariko (šebreljski želodec). Priložnosti so tudi v arheološkem najdišču Divje babe, kjer bi bilo najprej treba urediti dostop, oživitvi različnih običajev, ki počasi tonejo v pozabo (na primer rezbarstvo), jadralnem padalstvu (vzletišča so pod Poreznom in na vrhu Škofja) ter v butičnem termalnem turizmu.

Ponudbe pa ne bi bilo smiselno drobiti, saj je Cerčno za to premajhno, temveč vse skupaj povezati in »zapakirati« v okviru zelenega turizma. V topli polovici leta ponudniki svojim obiskovalcem največkrat priporočajo obisk Partizanske bolnišnice Franja (slika 5), Bevkove domačije, arheološkega najdišča Divje babe pod Šebreljami (Mavri 2020), pohodnikom Porezen, sprehalcem in družinam pa obisk gozdov, Črnega vrha in doline Idrijce ter ogled Cerkljanskega muzeja, Kazarskega in Zakojske grape, kraškega izvira Zaganjalke in različnih sakralnih objektov (Police, Šebrelje). V zimskem času izpostavljajo smučišče na Črnem vrhu in pustno prireditev Laufarijo.

Na nekaterih kmetijah si obiskovalci lahko ogledajo postopek izdelave mlečnih izdelkov. V Hotelu Cerčno so leta 2016 prvič intenzivneje promovirali območje Alpske perle (slika 6), objekta na Črnem vrhu, in tamkajšnjega smučišča za letošnji turizem, kar se jim je že obrestovalo pri



*Slika 6: V soteski Pasice je skrita Partizanska bolnišnica Franja, poimenovana po njeni upravnici, zdravnici dr. Franji Bojc Bidovec. Delovala je med letoma 1943 in 1945.*

povečanem turističnem obisku. S turistično promocijo priporočajo športne dejavnosti za vse generacije (kolesarjenje, lokostrelstvo, pohodništvo, supanje na jezeru) (Razpet 2017).

Možnosti za celovitejšo povezanost turistične ponudbe se odpirajo v skupnem nastopu in povezovanju, posebej pomembno pa je, da v vsaki aktivnosti sodeluje celotna skupnost (občine, podjetja, gostilne, kmetje). Pomembno je povezovanje občine z drugimi deležniki (tudi lokalno turistično organizacijo in drugimi slovenskimi lokalnimi turističnimi organizacijami). Najprej je treba vzpostaviti povezovanje znotraj nekega območja, nato pa zagotoviti skupni nastop in promocijo (tudi v tujini). Omenjena je bila možnost uvedbe tako imenovane kartice destinacij, s katero bi obiskovalec obiske znamenitosti na določenem območju načrtoval prek mobilnih aplikacij, saj se v sodobnosti

čedalje več informacij širi prek spleta (Razpet 2017).

Termalni turizem je od vzpostavitve vrtine leta 1995, s katero je bila odkrita termalna voda, do leta 2016 stagniral, saj ni bilo dovolj sredstev, ki bi ga lahko pognala v tek. Večino turističnih naložb so namreč namenili vzpostavitvi smučarskega centra na Črnem vrhu.

Decembra 2016 so v Hotelu Cerčno odprli prenovljeni termalni bazen, ki bi bil lahko zametek družinskih term. V načrtu imajo nekaj obsežnih projektov, pri čemer je glavni problem zagotovitev (večmilijonskih) sredstev. Sogovorniki so omenili, da bi bilo morda bolje, če bi pred leti namesto v smučišče vlagali v terme, saj se na primeru nekaterih drugih slovenskih krajev, kjer so toplice vidi, kako se je razvijala tamkajšnja dodatna ponudba in s tem tudi naselje.



Tega se zavedajo tudi v Hotelu Cerčno, saj je termalni turizem glede na segment uporabnikov in cenovno ugodnost dostopnejši širši populaciji, pozitivno pa naj bi vplival tudi na sosednjo občino Idrija in obisk tamkajšnjih znamenitosti. V hotelu namreč goste spodbujajo, naj se odpravijo na izlete po okolici, saj bo tako njihov oddih še bolj nepozaben, od tega pa imajo lahko koristi tudi drugi deležniki. Z vzpostavitvijo termalnega turizma bi se odprle možnosti za povezavo s Šebreljsko planoto, ki je bila zaradi ugodnih podnebnih razmer že pred prvo svetovno vojno med tržaško gospodo znana kot zdraviliški kraj. Vendar bo tudi tam treba najprej poskrbeti za infrastrukturo, na primer vse bolj priljubljene *glampinga*, v sklopu katerega bi lahko ponujali antistresni program (Razpet 2017).


Občina Cerčno se zaradi slabe prometne dostopnosti, oddaljenosti od zaposlitvenih središč in ostalih manj ugodnih dejavnikov tako kot mnoge druge slovenske občine sooča z zmanjševanjem števila (predvsem

mladega) prebivalstva. Lokalni deležniki si želijo preko razpisov privabiti in zaposliti mlajše prebivalce, ki pa so večinoma že našli zaposlitev v drugih, večjih zaposlitvenih središčih. Zavedajo se pomena kadrovskega štipendij – tudi za termalni turizem je potreben ustrezen izobražen kader – in dejstva, da je zaposlovanje prišlekov lahko le začasna rešitev (Razpet 2017).

### Sklep

Geografsko pestra predalpska občina Cerčno, ki se sooča z močnim odsevljanjem predvsem mlajšega prebivalstva, ima veliko gozdnih zemljišč, ki so vse bolj priljubljena tudi med njenimi obiskovalci. Prav turizem je v zadnjih letih v opaznem vzponu, čeprav je še vedno izrazito sezonska dejavnost. Eden od ključnih razvojnih konceptov občine je trajnostni razvoj (tudi turizma). V Cerknem, ki je z letom 2016 s termalnim kompleksom postalo turistično bogatejša, deležniki prepoznajo pomen ekoloških kmetij s turistično dejavnostjo, pri čemer je kot glavni problem izpostavljeno

sodelovanje in povezovanje deležnikov znotraj občine.

Ugotovili smo, da je treba povečati medsebojne sinergije med zelenim in termalnim turizmom ter razvojem trajnostnega koncepta turizma. Opredelitev razvojnih možnosti zelenega turističnega potenciala je bila delno dosežena, saj deležniki, razen poudarjanja pomena prehoda v letoletni turizem, omenjanja projekta *Gozdni selfness* ter izpostavljanja nekaterih naravnih znamenitosti niso imeli drugih predlogov, kako bi bilo to še mogoče doseči. Uspeli smo opredeliti, kako zeleni turizem povezati s trajnostnim razvojem in aplicirati na lokalno okolje v občini, kar je mogoče doseči le z dobrim sodelovanjem, medsebojnim povezovanjem in večjim vključevanjem lokalnih ekoloških kmetij s turistično ponudbo v zeleni turizem občine. Skladno s konceptom trajnostnega razvoja bi bilo dobro preveriti mnenje prebivalcev o stanju in razvoju turizma v občini, kar pa naj ostane izziv za prihodnje raziskovanje. 

### Viri in literatura

- Černič Istenič, M., Mavri, R. 2014: Podoželski turizem in socialni kapital v Sloveniji (primer vasi v občini Cerčno). Geografski vestnik 86-1.
- Mavri, R. 2020: Cerkljansko z Divjimi babami. Slovenija IX. Ljubljana.
- Medmrežje 1: [https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20\\_Ekonomsko/20\\_Ekonomsko\\_21\\_gostinstvo\\_turizem\\_90\\_arhiv\\_08\\_nastanitev\\_stara/2118102S.px/](https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko_21_gostinstvo_turizem_90_arhiv_08_nastanitev_stara/2118102S.px/) (6. 12. 2019).
- Medmrežje 2: [https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20\\_Ekonomsko/20\\_Ekonomsko\\_21\\_gostinstvo\\_turizem\\_90\\_arhiv\\_05\\_nastanitev\\_let/2164507S.px/](https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko_21_gostinstvo_turizem_90_arhiv_05_nastanitev_let/2164507S.px/) (6. 12. 2019).
- Medmrežje 3: [https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20\\_Ekonomsko/20\\_Ekonomsko\\_21\\_gostinstvo\\_turizem\\_90\\_arhiv\\_08\\_nastanitev\\_stara/2118101S.px/](https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko_21_gostinstvo_turizem_90_arhiv_08_nastanitev_stara/2118101S.px/) (6. 12. 2019).
- Medmrežje 4: [https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20\\_Ekonomsko/20\\_Ekonomsko\\_21\\_gostinstvo\\_turizem\\_90\\_arhiv\\_05\\_nastanitev\\_let/2164504S.px/](https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko_21_gostinstvo_turizem_90_arhiv_05_nastanitev_let/2164504S.px/) (6. 12. 2019).
- Medmrežje 5: [https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20\\_Ekonomsko/20\\_Ekonomsko\\_21\\_gostinstvo\\_turizem\\_01\\_nastanitev\\_01\\_21644\\_nastanitev\\_mesecno/2164437S.px/](https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko_21_gostinstvo_turizem_01_nastanitev_01_21644_nastanitev_mesecno/2164437S.px/) (27. 5. 2020).
- Medmrežje 6: <https://institute.si/eko-marjetica/kaj-je-eko-marjetica/> (9. 12. 2019).
- Medmrežje 7: <https://www.unwto.org/sustainable-development> (27. 5. 2020).
- Medmrežje 8: <http://www.gozdni-selfness.si/predstavitev/> (29. 5. 2020).
- Razpet, B. 2017: Trajnosten razvoj in občina Cerčno: analiza razvojnih možnosti s posebnim poudarkom na zelenem in termalnem turizmu. Magistrsko delo. Oddelek za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem. Koper.
- Vrtačnik Garbas, K. 2009: Razvojne možnosti zimskošportnih središč v Sloveniji v luči klimatskih sprememb. *Academica Turistica* 2/1-2.